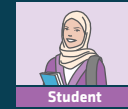

Ruimte voor regels

Voor wie?

Student

Professional

Docent

Wat is het?

Regels. Op het eerste oog een saai en rechtlijnig onderwerp: zo moet het, zo niet. Maar zo simpel is het niet in het jeugd domein. Zo zijn er regels op verschillende niveaus: van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en de Jeugdwet, tot aan het gemeentelijk jeugdbeleid, het pedagogisch beleid van een bepaalde organisatie, en afspraken tussen collega's onderling.

Ook ingewikkeld: je moet je aan de regels houden, maar je mag er ook van afwijken. Een van de transformatiedoelen is zelfs dat professionals de regels vrijer interpreteren, passend bij de situatie.

Lastige materie, die regels. Het is haast onmogelijk om alle regels helemaal te kennen. Temeer omdat de regels vaak veranderen.

In deze werkvorm doen studenten op stage onderzoek naar de vele regels in hun praktijk. Daarna ontwikkelen ze een creatieve werkvorm over regels voor hun collega's op stage: een levend ganzenbord, poppenkastspel, of een quiz met filmpjes van interventies. De werkvorm stimuleert om met elkaar te praten over regels als onderdeel van het pedagogisch beleid, en welke plek dit heeft in de praktijk.

Wat brengt deze werkvorm jou?

Student

- Je leert hoe complex dit onderwerp is: hoeveel regels er zijn, die je ook nog eens verschillend kunt interpreteren en waarderen.
- Je onderzoekt welke regels volgens jou en je collega's essentieel zijn voor de praktijk en benut je creativiteit om hier een werkvorm over te maken.
- En passant doe je kennis op over hoe jeugdprofessionals in organisaties samenwerken. Bovendien ontwikkel je een kritische houding en leer je beter samenwerken met medestudenten en collega's.

Professional

- Je bekijkt je werk met de frisse kritische blik van de stagiaire.
- Je krijgt de mogelijkheid om belangrijke regels te bespreken, weet weer beter welke regels er zijn en raakt gemotiveerd om ze (meer) in praktijk te brengen.

Docent

- Het is mooi om studenten te stimuleren open en nieuwsgierig te zijn, systematisch te werken en niet snel te oordelen.
- Je leert zelf veel van de begeleiding: al die studenten op hun verschillende stages, overal gelden weer andere wetten en regels.
- Studenten kunnen je verrassen met creatieve werkvormen, die je mogelijk zelf ook kunt gebruiken.

Wie organiseert het?

Als cursuscoördinator, curriculumcommissie of onderwijsinnovator kan je deze opdracht in een onderwijseenheid invoeren. De docenten begeleiden de studenten bij de opdracht.

Hoe organiseer je het?

De werkvorm veronderstelt dat studenten stage lopen of op een andere wijze actief zijn in het werkveld. De werkvorm bestaat uit drie onderdelen:

1. **Individueel vooronderzoek** binnen de praktijkorganisatie en vorming van groepjes van studenten
 - a. De eerste stap is een oriënterend vooronderzoek binnen de praktijkplek. Elke student verdiept zich in de visie, missie, het beleid en de wet- en regelgeving waar de praktijkorganisatie mee te maken heeft. Wat zijn hierbinnen onderwerpen die onder collega's spelen? Laat studenten bijvoorbeeld nagaan: welke maatschappelijke ontwikkelingen en politieke beslissingen hebben invloed op het beleid van de praktijkorganisatie? Welke overheden en andere organisaties bevinden zich in het krachtenveld rondom je praktijkorganisatie? Studenten gaan daarvoor in gesprek met de directeur of beleidsmedewerkers. Daarnaast verdiepen ze zich in wet- en regelgeving, beleidsstukken en procedures. In gesprek met collega's zoeken de studenten onderwerpen waarin beleid en praktijk op gespannen voet met elkaar staan.
 - b. De docent brengt de studenten samen om de uitkomsten van hun vooronderzoek met elkaar te delen. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van mondelinge presentaties of posterpresentaties. Tijdens de presentaties wordt duidelijk waar werksoorten, onderzochte onderwerpen en belangstelling van studenten elkaar raken.
 - c. Op basis van belangstelling worden groepjes samengesteld van ongeveer vier studenten.
 - d. Elk groepje kiest één praktijkplek en één thema waar beleid en praktijk met elkaar schuren en legt dit voor aan de docent die hierop akkoord geeft.

2. Uitvoeren van de **groepsopdracht** over het beleidsthema op de gekozen praktijkplek.
 - a. Het beleidsthema waar beleid en praktijk met elkaar schuren, wordt door de groep studenten dieper onderzocht. Wat zijn de oorsprong en bedoeling van het beleid en wat staat een goede uitvoering in de weg? Studenten doen een literatuurstudie en documentanalyse en voeren gesprekken met beleidsuitvoerders, opvoeders, kinderen en andere betrokkenen. Ook de praktijkprofessionals op de betreffende praktijkplek worden nader bevestigd.
 - b. Elk groepje studenten ontwikkelt een werkvorm om de kaders te schetsen waarbinnen zou moeten worden gehandeld en hierover binnen de gekozen praktijkplek met jeugdprofessionals in gesprek te gaan. Dit kan bijvoorbeeld een spel zijn, een training, poster, film, voorlichting, theaterstuk of iets anders. De studenten beschrijven de werkvorm in een handleiding. Hierbij worden ze ondersteund door de docent en door medestudenten uit andere groepjes. Doordat studenten elkaar feedback geven, inspireren ze elkaar en leren ze meerdere beleidsterreinen kennen.
 - c. Studenten plannen in overleg met de praktijkplek een moment waarop de werkvorm in het team uitgevoerd kan worden. Na afloop krijgen de studenten feedback over deze werkvorm van de collega's uit de praktijk.
 - d. Na afloop rapporteert het groepje van studenten over het vooronderzoek, het ontwikkelproces en de uitvoering van de werkvorm in de praktijk. Desgewenst organiseert de docent een klassikaal gesprek tussen studenten om de praktijkervaringen te delen en te evalueren.

3. **Individuele evaluatie** van de opdracht en reflectie op het vooronderzoek, de samenwerking binnen het groepje en het ontwerp en de uitvoering van de werkvorm.

Bovenstaande stappen kunnen in een semester worden doorlopen. Het vooronderzoek duurt ongeveer zeven weken en de ontwikkeling en uitvoering van de werkvorm eveneens.

Ruimte voor regels

Een student loopt bijvoorbeeld stage op een cluster 4 school met kinderen met gedragsproblemen. Regelmatig is er sprake van agressie en geweld tegen het meubilair, elkaar of de leerkracht. De student merkt op dat de leerkrachten hier verschillend mee omgaan en gaat op onderzoek uit. Wat zijn de regels van de school voor leerkrachten als het gaat om omgaan met agressief gedrag? Staan deze op papier? Hoe raken deze regels aan bestaande richtlijnen en bredere wetgeving en hoe hangen deze op hun beurt samen met actuele maatschappelijke ontwikkelingen? Uit interviews op school met de leerkrachten, de orthopedagoog en de directeur blijkt dat de regels niet bij iedereen bekend zijn en verschillend worden geïnterpreteerd. De één vindt ze glashelder, de ander niet. De studenten ontwikkelen een creatieve werkvorm om hierover met collega's in gesprek te gaan en beleid en praktijk beter op elkaar aan te laten sluiten.

Vrij naar: Studiehandleiding Leerdomein pedagoog in de samenleving 2, studiejaar 2, Bachelor Voltijd Pedagogiek, Hogeschool Utrecht, 2021

Credits

Ruimte voor regels is een product van het Regionaal Leernetwerk Jeugd Utrecht, in samenwerking met de Kenniswerkplaats Jeugd Utrecht Stad (KJUS) en de Academische Werkplaats RisicoJeugd (AWRJ). Auteurs: Maartje ter Horst van Delden (HU) en Nina Laan (HU). Financiering: ZonMw. Vormgeving: Analytic Storytelling. CC BY-NC-ND Hogeschool Utrecht, oktober 2021.